

K PALEBNÉMU NIČENÍ PROTIVNÍKA

Zkušenosti z poslední války na Středním východě potvrzují, že **v operačním měřítku mají pro ničení protivníka zásadní význam hromadné údery** vedené prostředky radioelektronického boje a vzápětí po nich zejména letectvem, raketovým vojskem, v taktickém měřítku i dělostřelectvem na předem zjištěné (plánované) objekty v sestavě protivníka, na kterých je založen jeho bojový potenciál, popř. schopnost ho plně uplatnit. Takovými údery může být podstatně změněn celkový poměr sil, aby následně mohl být veden úspěšný úder i pozemními vojsky s cílem dokončit zničení protivníka a tím splnit stanovené operační úkoly.

V podmínkách ČSA je možné z těchto poznatků vyvodit užitečná poučení. Je nutné se však zároveň důsledně řídit vlastními specifickými podmínkami a principy vojenské doktríny ČSFR.

Myslím, že je třeba vyjít z předpokladu, že první úder uskuteční protivník. Vlastními prostředky palebného ničení protivníka bude možné vést **pouze odvetný úder** a v dalším průběhu operace i další údery, ve všech případech samozřejmě za použití pouze konvenční munice. Podle charakteru použitých prostředků jde tedy jednoznačně o **palebné údery**.

Na vhodnou terminologii k označení uvedených úderů se v teorii i v praxi objevují různé názory, což do vydání závazného předpisu nemůže být ke škodě věci. Je dokonce možné pochybovat i o vhodnosti používání přívlastku "palebný", když jinou možnost nemáme. Osobně jsem toho názoru, že takové označení zůstává účelné, protože umožňuje vyjádřit současnost použití prostředků několika druhů vojsk i ozbrojených sil (letectva a pozemního vojska) ke splnění rozhodujících úkolů palebného ničení protivníka podle jednotného plánu. Současně platná norma i většina doposud publikovaných názorů (např. plk. Janeček ve VM č. 6/1991) ostatně takové řešení přijímají.

Odvetný palebný úder nepochybně bude mít pro další průběh i celkové výsledky obranné operace zásadní význam. Je ovšem užitečné si hned od začátku uvědomit, že údery vedené našimi palebnými prostředky nelze podle očekávaných účinků srovnávat s výsledností úderů vedených spojeneckými vojsky ve válce v Perském zálivu. Je to objektivně dáno již jejich omezeným počtem a palebnými možnostmi.

K přípravě a vedení odvetného palebného úderu navíc budeme mít vždy výrazně horší podmínky, než kterýkoli protivník, který určuje dobu i prostor vedení svého prvního hromadného úderu. Podle mého názoru je nezbytné počítat i s tím, že protivník může zahájit válku s překvapením a poskytnout nám tím jen velmi málo času na soustředění vlastních sil, prostředků na daném směru i na uskutečnění dalších nezbytných opatření k přípravě odvetného úderu. Proto se domnívám, že ani nelze jednoznačně uvažovat o jeho hromadném charakteru. V tom by ale spočívala zásadní odlišnost od současné teorie i praxe.

Další výrazná omezení našich současných možností vyplývají z nedostačujících takticko-technických parametrů prostředků, které máme. Jde jak o vlastní prostředky palebného ničení protivníka, tj. zbraní a munice, tak prostředky průzkumu, spojení a velení. Jejich základní charakteristiky neumožňují vést průzkum do potřebné hloubky, většinou nezaručují požadovanou přesnost a včasnost získání podkladů pro vedení úderu, neumožňují organizovat odolné, pružné a ve skutečném čase fungující systémy velení.

Domnívám se, že za dané situace je jen jediné zásadní řešení: uvedené i další nedostatky, či nevýhody je třeba znát, vyrovnat je promyšlenými, předem připravenými, z větší části již v míru uskutečněnými opatřeními.

V souhrnu naznačené okolnosti i poznatky ze soudobých ozbrojených konfliktů vedou, podle mého názoru, k následujícím možným závěrům:

- Odvetný palebný úder bude třeba vést bezprostředně po napadení protivníkem, nejlépe ihned po zjištěném odpálení jeho prvního hromadného úderu.

- Možnými vykonavateli úderu jsou raketové vojsko, dělostřelectvo a letectvo, současně je výhodné použít i prostředky REB. K včasnému vedení úderu zřejmě bude třeba vytvořit **hotovostní systém palebného ničení protivníka**, jehož základ by měly tvořit palebné a průzkumné prostředky podřízené Hlavnímu velení. K nim podle potřeby přibírat prostředky armádních sborů, tankových a mechanizovaných divizí prvního sledu, rozmístěných na směru napadení. Vzhledem k několika možným směrům napadení musí být předem připraven manévr prostředky Hlavního velení i další opatření k velení a všestrannému zabezpečení celého systému všech možností jeho použití.

- V možnostech uvedených prostředků a tedy i skutečným cílem odvetného palebného úderu může být:

- narušit a dezorganizovat systém velení zbraním a vojskům protivníka,
- ztížit další podmínky pro přípravu a vedení jeho následujících úderů.

Za nepříznivých okolností je dále možné a potřebné:

- způsobit ztráty nejnebezpečnějším prostředkům ničení vlastních vojsk,
- vlastními prostředkům, zejména letectvu, vytvořit výhodné podmínky pro přechod k dalším formám aktivní odvetné činnosti.

- Ke splnění uvedených cílů je úkolem za úderu ničit zejména následující objekty prvního pořadí na území protivníka:

- místa velení, radioelektronické prostředky, prostředky průzkumu, či jiná důležitá místa, prostředky velení zbraním a vojskům protivníka,
- spojovací a dopravní uzly, sklady munice, zbraní, jiného materiálu i další důležité cíle,
- prostředky jaderného a chemického napadení, řízené střely typu země-země, vysoce přesné zbraně, dělostřelectvo a další nejnebezpečnější prostředky ničení vlastních vojsk.

Většinu cílů, zejména z prvních dvou skupin, mohou tvořit **pouze předem zjištěné stacionární objekty** příslušného charakteru. Jen výjimečně mohou být další cíle zjištěny v bezprostřední přípravě k vedení úderu nebo dokonce v jeho průběhu. Se zřetelem k tomu je nezbytné vytvářet potřebné uskupení palebných prostředků a konkrétně formulovat jejich palebné úkoly.

- Přípravu a vedení odvetného palebného úderu je třeba řídit ústředně Hlavním velením. Do řízení je nutné zahrnout všechna nezbytná opatření, ať již od zjišťování podkladů pro vedení úderu, přes soustřeďování potřebných sil a prostředků, plánování úderu, usku-

tečnování opatření k velení a všestrannému zabezpečení celého systému, až po operativní řízení úderu.

- Z prostředků RVD se odvetného palebného úderu mohou zúčastnit:

- raketové útvary operačně taktického i taktického určení,
- dělostřelecké útvary armádních sborů i tankových a mechanizovaných divizí rozmístěných na směru napadení.

Z dělostřeleckých útvarů by měly být přibírány pouze raketometné jednotky, dělostřelecké udržovat v pohotovosti k ničení protivníkově dělostřelectva, které bude zjištěno až po zahájení hromadného úderu protivníka. Zároveň je zřejmé, že signál k zahájení odvetného palebného úderu bude zpravidla i signálem k rozpoutání palebného ničení protivníka na taktických stupních velení. Mimo jiné je z toho zřejmé, že i ta část dělostřelectva divizí prvního sledu, která nebude začleněna do uskupení k vedení odvetného palebného úderu, může současně ničit cíle stejného charakteru a tím se úderu zúčastnit, avšak podle plánu svých organických velitelů.

- Dobu trvání a členění odvetného palebného úderu nelze předem jednoznačně určit. Bude určována v konkrétní situaci podle objemu palebných úkolů, počtů i možností přibráných prostředků. Všeobecně lze předpokládat, že úder bude uskutečněn v rozmezí několika desítek minut s jedním až dvěma odpáleními raketového vojska, palebnými přepady dělostřelectva a jedním vzletem taktického letectva.

Další palebné údery mohou být vedeny při operaci, zpravidla při zahájení bojové činnosti vojsk k plnění hlavního operačního úkolu, jakým např. bude přechod armádního druhého sledu do protiútočné operace. Jejich rozsah, cíle a úkoly budou podřízeny charakteru příslušného operačního úkolu a podmínkám vzniklé situace. Mohou být uskutečňovány jak podle plánu Hlavního velení, tak i jednotlivých armádních sborů - ovšem za předpokladu, že jim budou přiděleny příslušné palebné a další prostředky.

Další formy palebného ničení protivníka, tzn. druhy úderů a paleb, jak jsou známy z doposud platných řádů a předpisů pro taktické stupně velení, není podle mého názoru třeba zásadně měnit. Vzhledem ke zmenšeným počtům i palebným možnostem našich prostředků ovšem budou jen výjimkami hromadné palby ve smyslu současného použití většiny příslušných palebných prostředků divize nebo armádního sboru. Prakticky také nebude možné uskutečnit dělostřeleckou podporu zteče metodami pohyblivého palebného pásma a palebného valu.

Změny ve vojenské doktríně ČSFR, v organizaci a výzbroji vojsk se v problematice palebného ničení protivníka nepochybně promítnou mnohem komplexněji. Půjde především o důsledky všeobecného snížení palebných možností letectva, raketového vojska, dělostřelectva i dalších vykonavatelů. V souvislosti s tím zřejmě bude nezbytné pozměnit i dosavadní zásady plánování, uskutečňování palebného ničení protivníka, jak jsou stanoveny např. v předpise Oper-51-1, Všeob-R-1.

